

PLAN EWALUACJI PROGRAMU POMOC TECHNICZNA DLA FUNDUSZY EUROPEJSKICH NA LATA 2021-2027

Opracowanie IZ PTFE 2021-2027, maj 2023 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. WKORZYSTANIE DOTYCHCZASOWYCH DOŚWIADCZEŃ Z EWALUACJI PO PT PRZY OPRACOWYWANIU PLANU EWALUACJI PT FE.....	5
III. RAMOWY ZAKRES PLANU EWALUACJI PT FE 2021-2027	8
1. CEL PLANU EWALUACJI.....	8
2. UZASADNIENIE DLA PLANOWANYCH BADAŃ EWALUACYJNYCH	8
3. WYMIANA DOŚWIADCZEŃ	10
IV. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI.....	12
1. OPIS PROCESU EWALUACJI	12
2. OPIS SPOSOBU PRZEPROWADZANIA EWALUACJI	13
3. OPIS DZIAŁAŃ BUDUJĄCYCH POTENCJAŁ UCZESTNIKÓW PROCESU EWALUACJI.....	14
4. OPIS STRATEGII ROZPOWSZECHNIANIA I WYKORZYSTANIA WYNIKÓW PROCESU EWALUACJI.....	14
5. OPIS ZASOBÓW FINANSOWYCH NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PLANU.....	15
6. GŁÓWNE SPOSOBY I MECHANIZMY ZAPEWNIENIA WYSOKIEJ JAKOŚCI DZIAŁAŃ EWALUACYJNYCH	15
V. SPIS BADAŃ EWALUACYJNYCH	17
1. BADANIE EX-POST POPT 2014-2020.....	17
2. WSTĘPNA EWALUACJA STANU WDRAŻANIA PT FE 2021-2027 I REALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMOWYCH.....	18
3. OCENA WPŁYWU PROGRAMU PT FE 2021-2027 – BADANIE OBLIGATORYJNE.....	20
VI. HARMONOGRAM PLANOWANYCH BADAŃ	22

I. WPROWADZENIE

Podstawę prawną systemu ewaluacji w Polsce na lata 2021-2027 stanowi ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (dalej: Rozporządzenie 2021/1060 lub Rozporządzenie Ogólne).

Zgodnie z art. 44 Rozporządzenia Ogólnego ewaluacje przeprowadza się w celu poprawy jakości opracowywania programów i ich wdrażania, a każde z badań ewaluacyjnych należy przeprowadzać pod kątem co najmniej jednego z następujących kryteriów: skuteczności, efektywności, trafności, spójności i unijnej wartości dodanej. Z uwagi na bardzo dobrze rozwinięty system ewaluacji w krajach UE, KE zrezygnowała z wydawania odrębnych wytycznych dla ewaluacji na lata 2021-2027.

Zgodnie z wymogami Rozporządzenia państwo członkowskie/instytucje zarządzające, podobnie jak w latach 2014-2020, są zobowiązane do zapewnienia zasobów niezbędnych do przeprowadzania ewaluacji i zapewniają, aby stosowane były procedury mające na celu generowanie i gromadzenie danych niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji, w tym danych odnoszących się do wskaźników. Ewaluacje przeprowadzają eksperci wewnętrzni lub zewnętrzni, którzy są funkcjonalnie niezależni od podmiotów odpowiedzialnych za realizację programu. W przypadku PT FE będą to każdorazowo eksperci zewnętrzni. Wszystkie ewaluacje są udostępniane do wiadomości publicznej m.in. poprzez publikowanie na stronie internetowej, o której mowa w art. 49 ust. 1 Rozporządzenia Ogólnego, tj. www.ptfe.gov.pl.

Zgodnie z art. 44 ust. 5 Rozporządzenia Ogólnego Instytucja Zarządzająca lub państwo członkowskie odpowiada za sporządzenie planu ewaluacji dla jednego lub kilku programów operacyjnych. Niniejszy Plan, przygotowany przez IZ PT FE, dotyczy PT FE2021-2027.

W rozdziale 15 Umowy Partnerstwa (UP) *System monitorowania i ewaluacji* przytoczono akty prawne regulujące system ewaluacji w Polsce.

Zapisy uszczegółowiające zasady funkcjonowania systemu oraz strukturę instytucjonalną zostały zawarte w *Wytycznych dotyczących ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027*, które zaczęły obowiązywać 24 sierpnia 2022 r.¹

Struktura systemu ewaluacji została w niezmienionej formie. Podobnie jak w latach 2014-2020, proces ewaluacji polityki spójności 2021-2027 koordynuje Krajowa Jednostka Ewaluacji (dalej: KJE), która jednocześnie realizuje proces horyzontalnych ewaluacji dotyczących Umowy Partnerstwa lub obejmujących swoim zakresem kilka programów. Za ewaluację poszczególnych programów odpowiadają instytucje zarządzające.

Instytucja Zarządzająca PT FE odpowiada za koordynację i realizację działań ewaluacyjnych dot. PT FE (w tym za przygotowanie Planu Ewaluacji PT FE) poprzez zapewnienie m.in. odpowiednich zasobów kadrowych i środków finansowych umożliwiających realizację badań, współpracę z KJE w zakresie prowadzonych ewaluacji, rozpowszechnianie wyników ewaluacji PTFE, a także koordynację procesu ich wykorzystania.

W procesie ewaluacji istotną rolę odgrywa Komitet Monitorujący (KM) funkcjonujący na poziomie Programu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z przyjętym Regulaminem Komitetu Monitorującego program Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027, jednym z jego zadań jest zatwierdzanie planu ewaluacji i wszelkich wprowadzanych w nim zmian, a także analiza postępu w realizacji ewaluacji. Plan Ewaluacji przedstawiany jest Komitetowi nie później niż na rok po przyjęciu programu przez KE.

¹ Ilekroć w niniejszym dokumencie użyto tytułu *Wytyczne*, odnosi się on do powyższego dokumentu.

II. WKORZYSTANIE DOTYCHCZASOWYCH DOŚWIADCZEŃ Z EWALUACJI PO PT PRZY OPRACOWYWANIU PLANU EWALUACJI PT FE

Struktura i zakres niniejszego Planu Ewaluacji zostały zdefiniowane w *Wytocznych dotyczących ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027*.

W ciągu ostatnich dwóch perspektyw obejmujących lata 2007-2013 i 2014-2020 IZ POPT, podobnie jak inne instytucje funkcjonujące w systemie wdrażania polityki spójności, zdobyła bogate doświadczenie w obszarze ewaluacji.

Należy zauważyć, iż specyfika pomocy technicznej i ściśle zdefiniowany zakres interwencji nie pozostawiają zbyt dużo miejsca na innowacje, a dojrzałość systemu ewaluacji i pozyskana w ostatnich latach wiedza potwierdzają obowiązujące przepisy prawa, wskazując na możliwość ograniczenia procesu ewaluacji w latach 2021-2027.

W latach 2007-2013 IZ POPT zleciła realizację czternastu badań ewaluacyjnych. W oparciu o pozyskaną wiedzę, w okresie 2014-2020 podjęto decyzję o zmodyfikowaniu podejścia do ewaluacji Programu w kolejnym okresie programowania na bardziej holistyczną i zaplanowaniu znacznie mniejszej, bo ograniczonej do sześciu, liczby ewaluacji.

Realia towarzyszące procesowi wdrażania Programu, pojawiające się trudności, wątpliwości a także rozmowy z przedstawicielami innych instytucji zarządzających oraz pracownikami KJE spowodowały istotne zmiany w Planie Ewaluacji POPT 2014-2020. Ostatecznie zrealizowano następujące cztery badania ewaluacyjne dedykowane POPT, część zagadnień przenosząc na poziom horyzontalny lub ujmując je w realizowanych badaniach oraz wprowadzając do Planu dwie nowe ewaluacje:

- 1) Ewaluacja ex post Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 – badanie zrealizowane przez Ecorys w październiku 2016 r.
- 2) Ewaluacja śródkresowa PO PT 2014-2020 – badanie zrealizowane w dwóch etapach przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy S – TO – S i LB&E Sp. z o.o. Pierwszy etap zakończono w sierpniu 2018 r., natomiast drugi, poświęcony analizie wskaźników rezultatu został opracowany w maju 2019 r.
- 3) Badanie zasobów kadrowych i warunków pracy w administracji rządowej odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy europejskich w celu opracowania założeń systemu zarządzania zasobami ludzkimi zapewniającego wysoki potencjał administracyjny instytucji wdrażających fundusze europejskie w przyszłej perspektywie finansowej w latach 2021-2027 wraz z Plan zarządzania zasobami

ludzkimi na rzecz zapewnienia wysokiego potencjału administracyjnego instytucji wdrażających FE w przyszłej perspektywie finansowej 2021-2027 – badanie zrealizowane przez PWC we wrześniu 2019 r.

- 4) Wpływ pomocy technicznej na potencjał kadrowy wybranych państw członkowskich we wdrażaniu polityki spójności – dobre i złe praktyki – badanie zrealizowane przez IDEA w lutym 2020 r.

Tendencja zmian wprowadzanych w ewaluacji POPT w latach 2014-2020 miała na celu bardziej kompleksowe podejście do Programu. Nie ograniczano się jedynie do analizy i wdrożenia uzyskanych rekomendacji, ale również zastanawiano się nad tym jak zoptymalizować system ewaluacji Programu, tak aby uzyskane wnioski niosły ze sobą jak największą wartość. Zaplanowano badania o całościowym charakterze, obejmujące znacznie szerszy niż w latach 2007-2013 katalog zagadnień. Powyższe podejście miało liczne zalety. Przede wszystkim, umożliwiło uzyskanie pełniejszego obrazu Programu i pokazywało go jako część systemu, a nie oddzielny byt. Poza tym, pozwalało uniknąć chaosu informacyjnego wśród beneficjentów POPT a także pozwoliło na odciążenie pracowników instytucji zarządzającej poprzez znaczne ograniczenie czasu potrzebnego na przygotowanie postępowań przetargowych. Mając powyższe na uwadze IZ PTFE zdecydowała o utrzymaniu przyjętego podejścia do ewaluacji na lata 2021-2027. Kwestie horyzontalne w wyniku uzgodnień między KJE a IZ były badane w ewaluacjach realizowanych przez KJE i zgodnie z Wytycznymi w bieżącej perspektywie, również zostanie utrzymany takie samo podejście.

Elastyczność w procesie realizacji badań i szybka reakcja IZ POPT 2014-2020 na pojawiające się potrzeby zapewniły odpowiednią przestrzeń na sprawne wdrożenie rekomendacji i płynne wdrażanie POPT 2014-2020 .

Większość rekomendacji z lat 2014-2020 dotyczyła zarządzania zasobami ludzkimi. Jest to główny obszar wsparcia w ramach POPT od początku wdrażania polityki spójności w Polsce, który nieustannie ewoluje pod wpływem zmieniających się realiów systemu wdrażania polityki spójności.

Większość z rekomendacji wydanych w badaniach ewaluacyjnych dotyczących POPT 2014-2020 była na bieżąco wdrażana w Programie. Jednocześnie, wdrożenie w PT FE 2021-2027 rekomendacji dotyczących zasad równościowych oraz realizacji zasady partnerstwa zostanie poddane ewaluacji w badaniu horyzontalnym zaplanowanym do realizacji na poziomie UP.

W badaniu Ocena systemu realizacji Polityki Spójności w Polsce w ramach perspektywy

2014-2020² ewaluatorzy dobrze oceniają cały system PT w Polsce, w tym POPT 2014-2020. W związku z powyższym nie wydano rekomendacji dotyczących zalecanych obszarów badań ewaluacyjnych dla PTFE 2021-2027.

² <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analazy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/ocena-systemu-realizacji-polityki-spojnosci-w-polsce-w-ramach-perspektywy-2014-2020/>

III. RAMOWY ZAKRES PLANU EWALUACJI PT FE 2021-2027

1. Cel planu ewaluacji

Plan ewaluacji Programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 (Plan ewaluacji PT FE 2021-2027) jest dokumentem, którego obowiązek sporządzenia wynika z:

- Rozporządzenia Nr 2021/1060 (art. 44 ust. 5 i6),
- Umowy Partnerstwa (Rozdział 15),
- Wytycznych dotyczących ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027 (sekcja 3.1.1. ust. 2).

Plan ewaluacji POPT 2021-2027 przedstawia sposób organizacji procesu ewaluacji oraz główne działania w obszarze ewaluacji podejmowane przez Instytucję Zarządzającą PT FE 2021-2027.

Celem Planu jest zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu ewaluacji POPT 2021-2027, który zagwarantuje pozyskanie wiarygodnych i kompletnych informacji koniecznych do skutecznego i sprawnego wdrażania Programu. Powyższe umożliwi rzetelną ocenę udzielonej pomocy na lata 2014-2020 oraz stanu realizacji PT FE 2021-2027 i logiki interwencji. Wnioski i rekomendacje będą podstawą do wprowadzenia ewentualnych zmian w Programie na kolejnych etapach wdrażania, żeby lepiej dostosować zakres wsparcia do potrzeb beneficjentów i odbiorców pomocy, a także systemu wdrażania UP.

Realizowane ewaluacje będą prowadzić do zbadania mechanizmu wydatkowania środków, oceny efektywności interwencji oraz jej wpływu na osiągnięcie założonych celów programu.

W trakcie wdrażania programu, zgodnie z zapisami *Wytycznych*, Plan podlega przeglądowi i ewentualnym zmianom co najmniej raz w roku. IZ PTFE wraz ze zwiększeniem się stanu wiedzy na temat potrzeb informacyjnych może modyfikować i uzupełniać Plan Ewaluacji. Dokonany przegląd Planu może również skutkować brakiem konieczności wprowadzenia zmian.

2. Uzasadnienie dla planowanych badań ewaluacyjnych

PT FE 2021-2027, podobnie jak dotychczasowe Programy Pomocy Technicznej, będzie w całości finansowany ze środków publicznych. Ogółem na realizację programu z funduszy strukturalnych i środków krajowych przeznaczone zostanie 690,01 mln euro. Priorytety programu będą w całości dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego. Szacowana wartość finansowania programu w latach 2021–2027 z tego Funduszu wyniesie 550,00 mln euro co stanowi 79,71% udziału środków wspólnotowych w finansowaniu programu. Poziom krajowego współfinansowania dla PT FE 2021–2027 wyniesie 20,29%, czyli 140,01 mln euro. Źródłem współfinansowania krajowego będzie budżet państwa. Tak duże kwoty wydatkowane ze środków publicznych muszą podlegać ścisłemu monitorowaniu i ewaluacji. Prowadzona ocena interwencji albo potwierdzi jej poprawność, albo wskaże obszary, które należy zmienić i sposoby, których należy użyć aby zapewnić właściwe wydatkowanie dostępnej alokacji.

Ewaluacja jest niezbędna w celu zapewnienia skutecznego procesu wdrażania interwencji w ramach PTFE 2021-2027, a także całej UP.

Biorąc pod uwagę pomocniczą rolę PT FE cel główny Programu w Umowie Partnerstwa został określony jako *zapewnienie skutecznego systemu realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w wymiarze strategicznym, wdrożeniowym i refleksyjnym*.

Osiągnięcie celu głównego Programu zostanie zrealizowane poprzez następujące cele szczegółowe oraz odpowiadające im priorytety:

- a) Cel 1: Utrzymanie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie instytucji, który będzie realizowany przez działania w priorytecie 1. *Skuteczne instytucje*. Na ten obszar przeznaczono środki finansowe UE w wysokości 385 000 000 euro.
- b) Cel 2: Rozwój potencjału beneficjentów ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru terytorialnego polityki spójności. Cel ten będzie realizowany przez działania w priorytecie 2 *Skuteczni beneficjenci*, na który przewidziano środki finansowe UE w wysokości 140 000 000 euro.
- c) Cel 3: Zapewnienie odpowiedniej widoczności polityki spójności poprzez właściwą informację i promocję funduszy europejskich. Cel ten będzie realizowany przez działania skoncentrowane w priorytecie 3 *Skuteczna komunikacja*, na który przeznaczono ze środków UE 25 000 000 euro.

Badania zdefiniowane w *Planie ewaluacji PT FE 2021-2027* dotyczą obszarów, które w opinii IZ PT FE będą wymagały oceny. Jednocześnie należy podkreślić, że IZ planuje korzystać z ewaluacji *ad hoc* każdorazowo, kiedy powźmie wątpliwości co do skuteczności udzielanego wsparcia. Badania ewaluacyjne odpowiedzą na pytania i wątpliwości, które pojawią się podczas wdrażania Programu, a także wskażą pożądane kierunki zmian czy usprawnienia. Zgodnie z *Wytycznymi*, Plan na bieżącą perspektywę przewiduje jedno obowiązkowe badanie ewaluacyjne tj. ewaluację wpływu wdrażanego PTFE, które może być badaniem kompleksowym obejmującym swoim zakresem kilka lub wszystkie priorytety i stanowić będzie swoiste podsumowanie Programu i jego oddziaływania na system polityki

spójności. Badanie to umożliwi przeprowadzenie kompleksowej oceny PTFE i odpowie na pytania, czy interwencja została właściwie zaprogramowana, czy proces jej wdrażania ma prawidłowy przebieg a także czy Program realizuje założone cele. Najważniejszy będzie wniosek nt wpływu jaki PTFE 2021-2027 wywiera na system realizacji polityki spójności.

Ponadto, w Planie przewidziano dwa dodatkowe badania, które w opinii IZ PTFE zapewnią dostęp do wiedzy przydatnej w trakcie wdrażania bieżącej perspektywy finansowej i sprawny proces wdrażania. Pierwsze to badanie ex-post POPT 2014-2020, które obejmie swoim zakresem lata 2014-2020 przy uwzględnieniu zasady n+3 i pozwoli na holistyczną ocenę 'starego' POPT 2014-2020.

Ostatnie z badań, planowanych do realizacji w połowie okresu wdrażania, będzie miało na celu udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące skuteczności i adekwatności zaprogramowanego wsparcia, przy uwzględnieniu zmian wprowadzonych do Programu w porównaniu do interwencji na lata 2014-2020.

Biorąc pod uwagę dojrzałość kultury ewaluacyjnej w Polsce a także specyfikę PTFE powyższe trzy badania wydają się obecnie w zupełności wystarczające pod kątem zapewnienia rzetelnej ewaluacji i weryfikacji czy system wdrażania Programu jest sprawny, dostosowany do potrzeb i efektywny.

Wyniki badań zaproponowanych w niniejszym Planie Ewaluacji umożliwią ocenę udzielanego wsparcia pod kątem najważniejszych kryteriów tj. skuteczności, trafności, efektywności i wpływu interwencji.

Jak wspomniano powyżej, w oparciu o doświadczenia lat 2014-2020 zdecydowano o realizacji badań dotyczących kwestii horyzontalnych na poziomie UP.

Wkomponowanie procesu ewaluacji w proces wdrażania PTFE uwzględniono w niniejszym Planie ewaluacji m. in. poprzez budowanie koncepcji poszczególnych badań ewaluacyjnych, każdorazowo biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania wyników badania w procesie wdrażania PTFE 2021-2027.

Badania wskazane do realizacji w niniejszym dokumencie będą współfinansowane ze środków Programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027.

3. Wymiana doświadczeń

IZ PTFE 2021-2027 jest aktywnie zaangażowana w proces wymiany doświadczeń istniejący w systemie wdrażania funduszy UE. Z uwagi na specyfikę PTFE i prostą strukturę wdrażania programu podjęto decyzję o rezygnacji z powołania grupy sterującej ewaluacją w ramach PTFE 2021-2027, ponieważ przedstawiciele IZ uczestniczą w wymianie doświadczeń na innych forach. M.in. uczestniczą w spotkaniach Zespołu Sterującego Ewaluacją polityki

spójności 2021-2027, którym kieruje KJE i który stanowi forum koordynacji procesu ewaluacji. Jednocześnie IZ PTFE, zgodnie z obowiązującymi *Wytycznymi* i dotychczasową praktyką, przekazuje do KJE propozycje rekomendacji horyzontalnych i bierze udział w konsultacjach rekomendacji horyzontalnych opracowanych przez inne jednostki. IZ PTFE przekazuje również do właściwych IZ propozycje rekomendacji, które pojawiły się w toku badania, a które dotyczących innych programów lub mają charakter horyzontalny. IZ PTFE opiniuje też liczne horyzontalne badania ewaluacyjne.

Ponadto, wymiana doświadczeń w przedmiotowym obszarze z instytucjami zarządzającymi dla pozostałych programów krajowych i regionalnych jest możliwa również na forum powołanej Grupy Sterującej ds. pomocy technicznej. Grupa spotyka się w celu wymiany doświadczeń w obszarze pomocy technicznej w tym również, w zakresie planowanych, prowadzonych i zrealizowanych badań ewaluacyjnych dotyczących PT.

IZ PTFE korzysta też z Systemu Wdrażania Rekomendacji, gdzie ma możliwość monitorowania rekomendacji dot. PT

Powyższe działania zapewniają stały i płynny proces wymiany doświadczeń pomiędzy IZ PT FE a pozostałymi instytucjami systemu wdrażania polityki spójności.

IV. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI

1. Opis procesu ewaluacji

Za zapewnienie ewaluacji Programu, a także wywiązywanie się z obowiązków w tym zakresie regulowanych prawem europejskim i krajowym odpowiada IZ programu, której funkcję w przypadku PT FE 2021-2027 pełni Departament Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (ul. Wspólna 2/4 ; 00-926 Warszawa; tel. 22 273 78 00; fax. 22 273 89 13).

System instytucjonalny PT FE 2021-2027, analogiczny do systemów z lat 2014-2020 i 2007-2013 jest systemem bardzo prostym, pozbawionym instytucji pośredniczących i wdrażających. Tym samym, brak jest konieczności tworzenia grupy sterującej ewaluacją PTFE. Jednocześnie zdecydowano o utrzymaniu w perspektywie 2021-2027 liczby pracowników zajmujących się ewaluacją i pełniących funkcję JE PTFE na niezmiennym poziomie - tj. zakresy zadań 2 pracowników w ramach IZ uwzględniają zadania związane z realizacją badań ewaluacyjnych.

Należy w tym miejscu podkreślić dużą rolę członków Komitetu Monitorującego w procesie ewaluacji Programu.

Udział członków KM będących przedstawicielami zarówno strony rządowej, samorządowej jak i partnerów spoza administracji jednocześnie zapewnia, zgodnie z art. 8 Rozporządzenia Ogólnego, zaangażowanie partnerów w cały proces ewaluacji PTFE. W posiedzeniach KM, podczas których zatwierdzany jest Plan Ewaluacji PT FE i zmiany w Planie, a także prowadzona jest analiza postępu dokonanego w przeprowadzaniu ewaluacji, ich wyników i podjętych działań następczych³ biorą udział liczni przedstawiciele partnerów. Są to m.in.:

- 1) Pełnomocnicy Rządu do Spraw Równego Traktowania i Osób Niepełnosprawnych,
- 2) przedstawiciele ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego tworzących stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego: Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej
- 3) organizacje związkowe i organizacje pracodawców: Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacja

³ Regulamin Komitetu Monitorującego program Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027

Lewiatan, Związek Rzemiosła Polskiego, Związek Pracodawców Business Centre Club, Federacja Przedsiębiorców Polskich

- 4) organizacje pozarządowe: Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej - organizacja działająca w obszarze wsparcia dla samorządów, Fundacja im. Julii Woykowskiej - organizacja działająca na rzecz równości kobiet i mężczyzn, Fundacja Klaster Innowacji Społecznych - organizacja działająca na rzecz praw podstawowych, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych – organizacja działająca na rzecz federacji organizacji pozarządowych, Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami – organizacja działająca na rzecz osób z niepełnosprawnościami, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT – organizacja działająca w obszarze aktywności obywatelskiej i edukacji, Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych – organizacja działająca na rzecz promowania włączenia społecznego, Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych – organizacja pozarządowa działająca na rzecz niedyskryminacji, Polska Zielona Sieć – organizacja działająca na rzecz ochrony środowiska
- 5) przedstawiciel środowiska naukowego wskazywany przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP).

Regulamin KM dopuszcza, w zależności od potrzeb, możliwość realizowania ekspertyz czy też badań o charakterze ewaluacyjnym, zgłaszanych przez członków KM PT FE 2021-2027. Plan Ewaluacji oraz każda jego zmiana, przed przedłożeniem do akceptacji Komitetowi Monitorującemu wymaga również uzgodnienia z ekspertami z Krajowej Jednostki Ewaluacji.

2. Opis sposobu przeprowadzania ewaluacji

Zgodnie z *Wytycznymi* i opierając się na dotychczasowych doświadczeniach, IZ PTFE 2021-2027 przyjęła model realizacji ewaluacji zewnętrznych. Wszystkie badania będą realizowane przez wykonawców zewnętrznych. Pracownicy IZ będą odpowiadać za prawidłowe przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wszczęcia postępowania w ramach zamówień publicznych - w tym zarówno opracowanie dokumentacji merytorycznej, jeśli będzie taka potrzeba we współpracy z pracownikami merytorycznymi, posiadającymi stosowną wiedzę jak i przeprowadzenie procedur. Wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację będzie odbywał się w procedurze zgodnej z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Realizacja poszczególnych ewaluacji odbywać się będzie w ramach czterech głównych etapów:

- 1) przygotowanie ewaluacji i wybór wykonawcy,

- 2) realizacja badania ewaluacyjnego, którego ostatnim elementem jest przekazanie wypełnionej karty oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego do KJE wraz z raportem końcowym badania,
- 3) rozpowszechnianie wyników ewaluacji,
- 4) wykorzystanie wyników, w szczególności do:
 - wspomaganie podjęcia decyzji odnośnie wdrażania PT FE 2021-2027, np. przy dokonywaniu realokacji środków,
 - przeprowadzania usprawnień w ramach realizowanych interwencji,
 - zbierania materiałów służących projektowaniu i wdrażaniu polityki spójności w perspektywie finansowej 2027+,
 - oceny efektów realizacji polityki spójności.

3. Opis działań budujących potencjał uczestników procesu ewaluacji

Z uwagi na ograniczoną liczbę pracowników PT FE zajmujących się Programem, IZ PT FE nie przewiduje dedykowanych działań mających na celu wzmocnienie/rozbudowę potencjału ewaluacyjnego w jednostce ewaluacyjnej PT FE 2021-2027. Planowane są bieżące działania mające na celu poszerzanie wiedzy z zakresu metod i technik badawczych oraz najnowszych trendów w zakresie ewaluacji. W związku z powyższym pracownicy zajmujący się tym obszarem uczestniczyć będą w bieżących wydarzeniach, w tym szkoleniach i konferencjach, organizowanych przez KJE. Ponadto, możliwe będzie podnoszenie kompetencji i udział w szkoleniach otwartych lub studiach podyplomowych w przypadku zdiagnozowania takiej potrzeby lub pojawienia się ciekawej oferty.

4. Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji

Zgodnie z zapisami *Wytycznych*, proces rozpowszechniania wyników ewaluacji jest planowany na etapie projektowania badania, wtedy też definiowana jest grupa jego bezpośrednich użytkowników i pozostałych potencjalnych odbiorców. Wyniki badań zamieszczane są bez zbędnej zwłoki na stronie: www.pomoctechniczna.gov.pl. Ponadto, przekazywane są członkom KM oraz GS ds. PT i udostępniane:

- KE – za pośrednictwem systemu SFC,
- KJE w celu upublicznienia badań ewaluacyjnych w Bazie Badań Ewaluacyjnych.

Instytucja Zarządzająca PT FE 2021-2027 upublicznia wyniki badań ewaluacyjnych w taki sposób, żeby zapewnić do nich dostęp:

- decydentom różnego szczebla,,
- przedstawicielom instytucji i osobom zaangażowanym w proces planowania i promowania interwencji
- przedstawicielom instytucji i osobom zaangażowanym w proces planowania i programowania interwencji
- przedstawicielom instytucji i osobom zaangażowanym w realizację procesu wdrażania interwencji
- partnerom, o których mowa w art. 8 Rozporządzenia Ogólnego,
- beneficjentom,
- mediom,
- pozostałym jednostkom ewaluacyjnym systemu ewaluacji polityki spójności
- wykonawcom analiz i badań ewaluacyjnych,
- społeczeństwu.

5. Opis zasobów finansowych niezbędnych do realizacji Planu

Wartość planowanych badań ewaluacyjnych, oszacowana na podstawie ostatnio zrealizowanych badań wynosi obecnie 1 300 000 PLN, w tym dofinansowanie UE w ramach PT FE 2021-2027 jest równe 1 036 230 PLN, a pozostała kwota sfinansowana zostanie ze środków krajowych. Mając na uwadze obecną dynamikę zmian cen usług i poziom inflacji wynoszący na koniec kwietnia, zgodnie z doniesieniami GUS, 14,7% rok do roku przyjęto, że założony budżet zostanie zwiększony w przypadku konieczności realizacji badań ad hoc lub dalszego wzrostu usług ewaluacyjnych.

6. Główne sposoby i mechanizmy zapewnienia wysokiej jakości działań ewaluacyjnych

Zapewnienie odpowiedniej jakości działań ewaluacyjnych wymaga skoordynowanych działań na poziomie horyzontalnym oraz na poziomie poszczególnych programów czy obszarów tematycznych.

W tym celu KJE przedsięwzięła kroki już w 2020 r. organizując w ramach Zespołu Sterującego Ewalucją spotkania grup zajmujących się różnorodną tematyką związaną z tworzeniem systemu ewaluacji na lata 2021-2027, w tym nowej wersji *Wytycznych*. W spotkaniach tych uczestniczył pracownik JE PTFE.

JE PTFE posiada bogate doświadczenie w procesie realizacji badań ewaluacyjnych zdobyte w perspektywie 2007-2013 i 2014-2020, które bez wątpienia przyczyni się do zapewnienia wysokiej jakości działań ewaluacyjnych. Doświadczenie pochodzi nie tylko z procesu

organizacji i realizacji badań ewaluacyjnych na potrzeby kolejnych krajowych programów pomocy technicznej, ale również z zaangażowania w prace przy badaniach horyzontalnych a także dotyczących innych programów operacyjnych, udziału w zespole sterującym ewaluacją, szkoleniach a także spotkaniach umożliwiających wymianę doświadczeń. IZ PTFE umożliwia pracownikom podnoszenie kompetencji i udział w szkoleniach otwartych lub studiach podyplomowych w przypadku zdiagnozowania takiej potrzeby.

IZ PT FE zapewnia wysoką jakość działań ewaluacyjnych m.in. poprzez odpowiednio wczesne diagnozowanie potrzeb informacyjnych i zaplanowanie działań ewaluacyjnych w sposób umożliwiający ich zaspokojenie.

Zapisy wszystkich kluczowych dokumentów powstających w procesie działań ewaluacyjnych w tym SIWZ, a następnie na etapie realizacji badania - raportu metodologicznego i raportu końcowego będą konsultowane i uzgadniane z właściwymi komórkami, w tym z KJE i, o ile będzie to wskazane, z członkami KM, zespołu sterującego ewaluacją oraz grupy sterującej ds. PT. JE PTFE zadba też o zapewnienie ścisłej współpracy pracowników realizujących badania z pracownikami merytorycznymi w zakresie objętym ewaluacją. Zgodnie z Wytycznymi, w przypadku każdego badania stosowana będzie karta oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego, której wzór oraz szczegółowa instrukcja oceny określone są przez KJE i udostępnione na stronie internetowej poświęconej ewaluacji polityki spójności w Polsce.

V. SPIS BADAŃ EWALUACYJNYCH

1. Badanie ex-post POPT 2014-2020

Główny cel badania
Badanie ma funkcję refleksyjną i skoncentruje się na podsumowaniu wdrażania POPT 2014-2020. Zadaniem ewaluatorów będzie rzetelna analiza i ocena osiągniętych wartości wskaźników, a także postępu finansowy w poszczególnych osiach priorytetowych. Następnie dokonując analizy stanu wdrażania Umowy Partnerstwa zostanie poddany ocenie POPT 2014-2020.
Uzasadnienie badania
Badanie ma na celu kompleksowe podsumowanie interwencji w ramach POPT 2014-2020 z uwzględnieniem n+3. Wnioski i rekomendacje zdefiniowane w wyniku badania mogą być przydatne podczas wdrażania PT FE 2021-2027.
Główne zagadnienia badawcze
<ol style="list-style-type: none">1) Ocena osiągniętych wskaźników finansowych i rzeczowych2) Ocena stopnia realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych POPT 2014-20203) Analiza zmian wprowadzonych w Programie na przestrzeni lat, ich trafności i wpływu na stan wdrażania POPT
Metodyka badania i zakres danych niezbędnych do realizacji badania
<p>W badaniu wykorzystana zostanie triangulacja metod badawczych, rozpoczynając od badania desk research dokumentów programowych, poprzez analizę badań ewaluacyjnych POPT 2014-2020, zmian wprowadzonych w trakcie wdrażania Programu oraz osiągniętego postępu rzeczowego i finansowego POPT a także Umowy Partnerstwa.</p> <p>Następnie, w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, przeprowadzone będą wywiady z pracownikami IZ POPT, IKUP oraz z kluczowymi beneficjentami POPT a także badania jakościowe (np. w formie fokusów) oraz ilościowe (np. CAWI) w grupie beneficjentów w tym instytucji strategicznych i koordynujących.</p>
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
Rozpoczęcie badania planowane jest na III kwartał 2024 roku, a zakończenie na IV kwartał 2024 r.
Budżet badania
350 000,00 zł

2. Wstępna ewaluacja stanu wdrażania PT FE 2021-2027 i realizacji założonych celów programowych

Główny cel badania
Badanie pełni funkcję wdrożeniową. W ramach badania ocenie poddany zostanie postęp rzeczowy i finansowy PTFE 2021-2027 oraz stan realizacji celów Programu. Badanie obejmie również ocenę systemu zarządzania i wdrażania PT FE. Dzięki ewaluacji zdefiniowane zostaną ewentualne bariery, obszary problematyczne i proponowane działania korygujące. Badanie umożliwi optymalizację wdrażania interwencji.
Uzasadnienie badania
Celem badania jest udzielenie, po zakończeniu początkowego okresu wdrażania PTFE 2021-2027 odpowiedzi na pytanie czy proces ten przebiega prawidłowo. Wyniki badania i ewentualne rekomendacje, po analizie przez IZ PTFE, będą stanowić podstawę do wprowadzenia ewentualnych zmian w Programie celem lepszego dostosowania zakresu wsparcia do potrzeb systemu wdrażania UP i optymalnego wykorzystania dostępnej alokacji. Termin badania pozwoli na dokładną analizę postępów w ramach Programu, jednocześnie pozostawiając odpowiednio dużo czasu na wprowadzenie działań korygujących i dostosowujących zakres interwencji do aktualnych potrzeb systemu wdrażania UP.
Główne zagadnienia badawcze
<ol style="list-style-type: none">1) Ocena osiągniętych wskaźników finansowych i rzeczowych2) Ocena stanu realizacji celów PT FE po zakończeniu początkowego etapu wdrażania Programu3) Ocena systemu wdrażania PTFE 2021-20274) Ocena systemu informatycznego służącego obsłudze PTFE5) Identyfikacja obszarów problematycznych i działań zaradczych usprawniających wdrażanie
Metodyka badania i zakres danych niezbędnych do realizacji badania
Podczas badania wykorzystana zostanie triangulacja metod. Badanie obejmie analizę danych zastanych jak również informacji pozyskanych w drodze ankiet/wywiadów. Analiza desk research będzie dotyczyć dokumentacji programowej. Celem pozyskania wiarygodnych danych konieczne będzie przeprowadzenie badań ilościowych i jakościowych w grupie beneficjentów Programu, a także indywidualnych wywiadów z przedstawicielami IZ PT FE oraz z najważniejszymi beneficjentów. Ocenie poddany zostanie również system zarządzania Programem.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania

Rozpoczęcie badania planowane jest na II kwartał 2026 roku, a zakończenie na IV kwartał 2026 r.

Budżet badania

450 000,00 zł.

3. Ocena wpływu Programu PT FE 2021-2027 – badanie obligatoryjne

Główny cel badania
Badanie dostarczy wiedzy w ramach funkcji refleksyjnej i strategicznej. Ewaluacja wpływu to ewaluacja oceniająca zmiany społeczno-ekonomiczne (zarówno zamierzone jak i niezamierzone) będące wynikiem realizacji interwencji publicznej, w tym przypadku PT FE 2020-2027. W badaniu, które realizowane będzie pod koniec okresu wdrażania, najpierw ocenie zostanie poddany postęp rzeczowy i finansowy, a ewaluatorzy odpowiedzą na pytanie w jakim stopniu osiągnięte zostały cele założone dla Programu, jak wpłynęło to na proces wdrażania Umowy Partnerstwa i czy miało wpływ, a jeśli tak to jaki, na ogół społeczeństwa i zmiany społeczno-ekonomiczne.
Uzasadnienie badania
Badanie, jako jedyne w perspektywie 2021-2027 jest badaniem obligatoryjnym dla każdego z wdrażanych programów. IZ PTFE podjęła decyzję o przeprowadzeniu analizy wpływu całego Programu, nie ograniczając się do poszczególnych osi, co wynika ze specyfiki PT FE i przenikania się poszczególnych obszarów wsparcia. Zakres wsparcia udzielanego w ramach Programu jest bardzo szeroki i wpływa na różne obszary funkcjonowania systemu wdrażania funduszy UE. Ewaluatorzy podejmą próbę odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie usprawnienie systemu instytucjonalnego, wsparcie beneficjentów oraz zapewnienie skutecznej komunikacji przełożyło się na wdrażanie Umowy Partnerstwa i w jakim stopniu wpłynęło na zmiany społeczno-ekonomiczne w kraju.
Główne zagadnienia badawcze
<ol style="list-style-type: none">1) Ocena osiągniętych wskaźników finansowych i rzeczowych2) Ocena stanu realizacji celów PT FE w kontekście wdrażania Umowy Partnerstwa3) Ocena wpływu PT FE na skuteczność:<ol style="list-style-type: none">a) Instytucjib) Beneficjentówc) Komunikacji4) Ocena czy a jeśli tak, to w jakim stopniu, zapewnienie wsparcia dla instytucji, beneficjentów i działań informacyjnych miało wpływ na kontekst ekonomiczno-społeczny i czy przełożyło się na zmiany w tym obszarze
Metodyka badania i zakres danych niezbędnych do realizacji badania
Podczas tego badania, podobnie jak w przypadku pozostałych planowanych ewaluacji PT FE2020-2027, wykorzystana zostanie triangulacja metod. Aby zapewnić wiarygodne i powtarzalne dane, które pozwolą na wyciągnięcie poprawnych wniosków podsumowujących wpływ interwencji konieczne będzie przeprowadzenie badań ilościowych i jakościowych. Analiza <i>desk research</i> będzie dotyczyć dokumentacji programowej, w tym również dokumentacji dotyczącej wdrażania 'starego' POPT 2014-2020, a także dostępnych analiz i ewaluacji dotyczących obszarów wspieranych przez Program, w tym potencjału

administracyjnego, skuteczności beneficjentów oraz efektywności działań informacyjno-promocyjnych. Badanie oprócz analizy danych zastanych obejmie również analizę informacji jakościowych pozyskanych w drodze ankiet/wywiadów i focusów, które zostaną przeprowadzone z przedstawicielami IZ PT FE, IK UP oraz z przedstawicielami beneficjentów i odbiorców pomocy.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Rozpoczęcie badania planowane jest na II kwartał 2028 roku, a zakończenie na IV kwartał 2028 r.

Budżet badania

500 000,00 zł.

VI. HARMONOGRAM PLANOWANYCH BADAŃ

	KW I 2024	KW II 2024	KW III 2024	KW IV 2024	KW I 2025	KW II 2025	KW III 2025	KW IV 2025	KW I 2026	KW II 2026	KW III 2026	KW IV 2026	KW I 2027	KW II 2027	KW III 2027	KW IV 2027	KW I 2028	KW II 2028	KW III 2028	KW IV 2028	KW I 2029	KW II 2029	KW III 2029	KW IV 2029
Badania 1 Badanie ex post POPT 2014-2020			Rozpoczęcie	Zakończenie																				
Badanie 2 Wstępna ewaluacja stanu wdrażania PT FE 2021-2027 i realizacji złożonych celów programowych										Rozpoczęcie	Zakończenie													
Badanie 3 Ocena wpływu Programu PT FE 2021-2027																		Rozpoczęcie	Zakończenie					